

Erillisliite nr0 3, asia nro 4/MYR 17.2.2020

Alustus kansallisen rahanjakoesityksen laskennasta

Päivi Keisanen, Pohjois-Pohjanmaan liitto ja Tiina Huotari, Uudenmaan liitto

4.2.2020

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

Rahoitus 2021-2027

EU-komission ehdotus Suomen alue- ja rakennepolitiikan saannoksi:

	Milj. euroa
Siirtymäalueet (Etelä-, Länsi, Itä- ja Pohjois-Suomen NUTS2-alueet)	1 040,9
Harvan asutuksen lisärahoitus NSPA-tuki (Itä- ja Pohjois-Suomi)	272,8
Kehittyneet alueet (Helsinki-Uusimaa NUTS2-alue)	171,3
Yhteensä	1 485,0
Lisäksi	
Interreg, ENI	115,0
Ahvenanmaa	3,3
KAIKKI YHTEENSÄ	1 603,3

EU:n monivuotisesta rahoituskehiksestä ei ole tehty päätöstä. Luvut tulevat muuttumaan.
Uusi muuttuja: Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto, Just Transition Fund JTF

Maakunnallisessa päätöksenteossa oleva rahoitus 2014-2020 (HALKE 22.1.2014)

NUTS2	Yhteensä	€/as/vuosi
IP	772 738 734	84,9
LS	161 163 984	16,8
ES	105 114 299	12,9
Uusimaa	50 434 068	4,6
Yhteensä	1 089 451 085	28,8

Sis. kaupunki-instrumentin

Alueiden välinen jako 2014-2020 (TALPO):

Itä- ja Pohjois-Suomi 70,61 %
Etelä- ja Länsi-Suomi 28,94 %
Ahvenanmaa 0,45 %

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

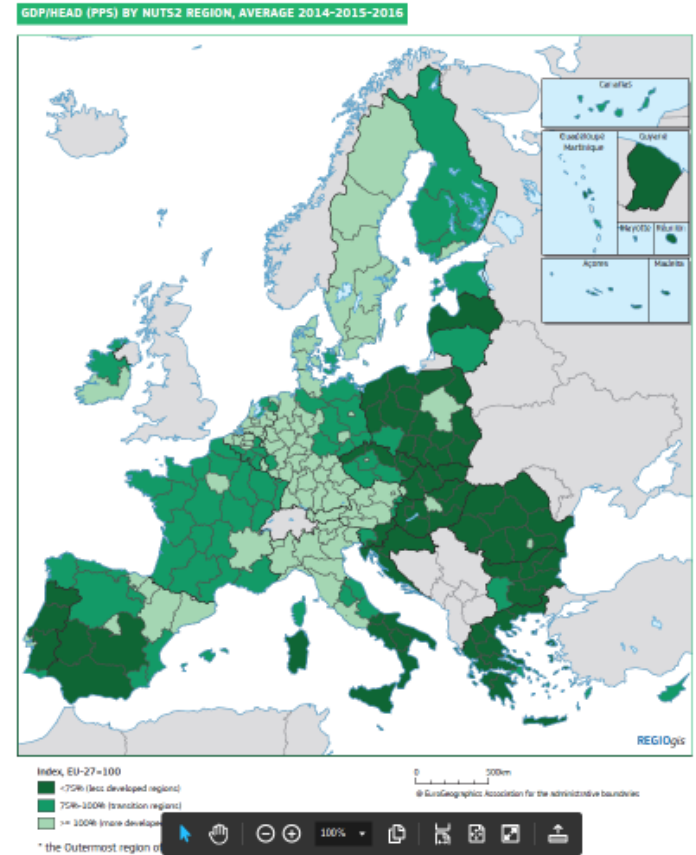
Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

Koheesiopolitiikan varojenjakomekanismi 2021-2027

- Jakomekanismi perustuu kolmeen aluekategoriaan
 - vähemmän kehittyneet alueet (BKT < 75 % EU27-keskiarvosta)
 - siirtymäalueet (BKT 75-100 % EU27-keskiarvosta)
 - kehittyneet alueet (BKT > 100 % EU27-keskiarvosta)
- Muutos verrattuna aikaisempaan: Suomi on Uuttamaata ja Ahvenanmaata lukuun ottamatta siirtymäaluetta
 - Siirtymäalueita ovat nyt ne alueet, joiden BKT/capita suhteessa EU27 keskiarvoon on enintään 100 prosenttia. Aiemmin tämä raja oli 90 %
- Kunkin alueluokan varojenjakomenetelmä on erilainen
- Varojenjakoon liittyvät erilaiset leikkurit ja turvaverkot. Suomea koskettaa turvaverkko Itä- ja Pohjois-Suomen osalta.
- Määrärahojen siirrettävyyttä koskevat säännökset aluekategorioiden välillä yleisasetuksen artiklassa 105: Siirtymäalueen saannosta voidaan siirtää max. 15 % kehittyneelle alueelle.
- Kehittyneiden alueiden laskennallista saantoa ei luonnoksen mukaan voitaisi siirtää siirtymäalueille, mutta artiklaa muutettaneen osana MFF-valmistelua.
- Alueluokkien EU-osarahoitussuhde on komission esityksessä erilainen: siirtymäalueilla EU-rahoitus enintään 55 % ja kehittyneillä alueilla enintään 40 %. Kuluvalle kaudella EU-rahoitus on koko Suomessa 50 %.

Kestävää kasvua ja työtä

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Saantokriteerit – Kehittyneemmät alueet.

Helsinki-Uusimaa ja Itä- ja Pohjois-Suomi turvalausekkeen ansiosta

- **Teoreettinen kokonaissaanto** – 18 €/hlö/vuosi, joka jaetaan seuraavien kriteerien perusteella
 - **Väestö** – painokerroin 20 %
 - **Työttömät** – 15 %
 - työttömien määrä NUTS2-tasolla, joka ylittää kehittyneiden alueiden keskiarvon
 - **Työlliset** – 20 %
 - joka pitää lisätä, että saavutetaan kehittyneiden alueiden keskimääräinen taso
 - **Kolmannen asteen koulutus** – 20 %
 - 30-34 vuotiaitten määrä, jotta saavutettaisiin kehittyneiden alueiden keskimääräinen taso
 - **Koulupudokkaat** – 15 %
 - koulupudokkaiden määrä, jolla saavutetaan kehittyneiden alueiden keskimääräinen taso
 - **BKT**
 - ero alueen BKT:n ja teoreettisen BKT:n, jossa alueella on sama BKT/hlö kuin NUTS2 alueen vauraimmalla alueella
 - **Harva asutus**
 - NUTS3-alueen väestö, joka jää alle 12,5 hlöä/km²
- **Ilmasto**
 - CO₂ -kriteeri: 1 € / vuosi jokaista tonnia kohti, jolla jäsenvaltio ylittää vuonna 2016 tavoitetason
- **Maahanmuutto**
 - 400 €/vuosi jokaista maahanmuuttajaa kohden, huomioidaan maahan 1.1.2013 jälkeen kohdistunut nettomaahanmuutto
- **NSPA**
 - 30 €/asukas/v

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

Saantokriteerit – Siirtymäalueet

ELSA-alue, pl. Helsinki-Uusimaa

- **PERUSRAHOITUS* (perustuu BKT:seen)**
 - FICHE14 taulukon perusteella prosenttiluku
 - interpolaatiolla lasketaan ko. alueen rahoitus/henkilö/vuosi
 - NUTS2-alueet / kokonaisrahoitus: 7 vuotta ja ko. alueen väestömäärä huomioiden
- **ILMASTO***
 - CO₂ -kriteeri: 1 € / vuosi jokaista tonnia kohti, jolla jäsenvaltio ylittää vuonna 2016 tavoitetason
- **MAAHANMUUTTO***
 - 400 €/vuosi jokaista maahanmuuttajaa kohden, huomioidaan maahan 1.1.2013 jälkeen kohdistunut nettomaahanmuutto
- **Työttömyys**
 - 500 €/vuosi jokaista työtöntä (yli 15v) kohti, joka ylittää vähemmän kehittyneiden alueiden keskimääräisen työttömyysasteen mukaisen määrän
- **Nuorisotyöttömyys**
 - 500 €/vuosi jokaista nuorisotyötöntä (15-24 v) kohti, joka ylittää vähemmän kehittyneiden alueiden keskimääräisen nuorisotyöttömyysasteen mukaisen määrän
- **Alhainen koulutustaso**
 - 250 €/vuosi jokaista alhaisen koulutustason omaavaa (25-64 v.) kohti, joka ylittää vähemmän kehittyneiden alueiden keskimääräisen tason mukaisen määrän
- **NSPA***
 - 30 €/asukas/v

*Suomelle merkitsevät kriteerit

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

Uusi rahasto EAKR:n ja ESR:n rinnalle: Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (Just Transition Fund, JTF)

Suomen saanto ja vaikutuksia rakennerahasto-valmisteluun

- Komission ehdotus **Suomen saannoksi: 165 milj. €**
- Edellyttää että **rakennerahastoista (EAKR ja ESR) siirrettävä 1,5-3 kertainen lisärahoitus**, johon sovellettaisiin vastaanottavan JTF:n sääntöjä
 - Tarkoittaisi EAKR- ja ESR-toimien supistumista vähintään 247,1 milj. €
- Komissio arvioinut, että Suomessa kokonaisrahoitus oikeudenmukaisen siirtymän JTF-rahaston puitteissa (ml. kansallinen osärahoitus) olisi **749 milj. €**
- Komission odotetaan tekevän esityksiä ao. rahoituksen käyttökohteista ja alueista Suomessa helmikuun lopulla julkaistavassa maaraportissa. Kyseessä on komission neuvottelualoite.
- EU4-jaoston kokouksessa tuotu esiin, että rakennerahasto-ohjelmaan tulee oma toimintalinja JTF:lle. Sama hallintojärjestelmä kuin muulla RR-ohjelmalla
- JTF edellyttää **alueellisia oikeudenmukaisen siirtymän suunnitelmia**. Maakuntataso (tai sitä alempi)

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

JTF – Suomen saantokriteerit

Suomen saanto oikeudenmukaisen siirtymän rahaston varoista koostuu kolmesta varojenjakomenetelmän kriteeristä:

- Hiili-intensiivisten NUTS2-tason alueiden teollisuuslaitosten kasvihuone päästöt (61% eli 101 miljoonaa euroa)
- Hiili-intensiivisten NUTS2-tason alueiden työllisyys teollisuudessa (22% eli 37 miljoonaa euroa)
- Turpeen tuotanto (17% eli 27 miljoonaa euroa)

JTF:n käyttökohteet

Tukea voitaisiin myöntää:

- a) pk-yrityksiin, mukaan luettuna startup-yritykset, tehtävät tuotannolliset investoinnit, jotka johtavat talouden monipuolistamiseen ja uudistamiseen;
- b) uusien yritysten perustamiseen tehtävät investoinnit, myös yrityshautomoiden ja konsulttipalvelujen kautta;
- c) tutkimus- ja innovointitoimintaan tehtävät investoinnit, joilla edistetään edistyneen teknologian siirtoa;
- d) teknologian ja infrastruktuurien käyttöönottoon tehtävät investoinnit, joilla edistetään kohtuuhintaista puhdasta energiaa, kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä, energiatehokkuutta ja uusiutuvaa energiaa;
- e) digitalisaatioon ja digitaaliseen liitettävyyteen tehtävät investoinnit;
- f) laitosalueen kunnostamiseen ja puhdistamiseen, maan saneeraukseen ja käyttötarkoituksen muuttamiseen tehtävät investoinnit;
- g) kiertotalouden vahvistamiseen, mukaan luettuna jätteiden ehkäisemisen, vähentämisen, resurssitehokkuuden, uudelleenkäytön, korjauksen ja kierrätyksen kautta, tehtävät investoinnit;
- h) työntekijöiden uudelleenkoulutus ja uusien taitojen hankkiminen;
- i) työnhakuneuvonta työnhakijoille;
- j) työnhakijoiden aktiivinen osallistaminen;
- k) tekninen tuki.

Suuryritysten tuki rajallisesti mahdollista hyväksyttää alueellisten siirtymäsuunnitelmien osana

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

Laskenta tämän hetken tiedon mukaan. JTF:n vaikutukset?

Valtakunnallisten toimien suuruus

- Laskentaan vaikuttaa se, otetaanko NSPA huomioon pottien suuruudessa vai ei. Vaikutus 30 milj. €. Kansallinen ratkaisu.
- EAKR enintään 8 %: 50,9 - 67,2 milj. € (2014-2020: 46,7 milj. €)
 - InvestEU 4 %
 - Vähähiilisyys 2 %
 - Innovaatioverkostot 2 %
- ESR enintään 20 %: 115,3 – 128,9 milj. € (2014-2020: 124,3 milj. €)
 - InvestEU 3 %
- Yhteensä: **166,1 – 196,1 milj. €** (2014-2020: 171 milj. €)
→ Valtakunnallinen toiminta ei ole pienenevässä tämänhetkisen tiedon mukaan.
- Miten valtakunnallinen potti (166-196 M€) otetaan alueiden kehyksistä?
 - Vaihtoehtoja esim. väestön suhteessa, kehysten suhteessa tai arvioidaan alueellista kohdentumista.
 - Kuluvan kauden valmistelussa arvioitiin kohdentumista: IP-alue 1/3 ja ELSA 2/3
- Hallituksen iltakoulun linjaus: *”Alueet osallistuvat valtakunnallisen toiminnan sisältöjen suunnitteluun, toimeenpanon ohjaukseen ja seurantaan sekä toteuttavat valtakunnallisten teemojen mukaista toimintaa”*
- Keskustelutilaisuus VK-toimien valmistelusta 13.2.

Kestävää kasvua ja työtä

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

Laskenta tämän hetken tiedon mukaan. JTF:n vaikutukset?

Kaupunki-instrumentti

- Rahoitus 6 % EAKR: 48,8 milj. € + kansallinen rahoitus. Minimiosuus määritetään EU-laissa.
 - TEM: ohjekirje: *Kestävän kaupunkikehittämisen ja vähävaraisten materiaalien tuen rahoitusosuudet lasketaan kokonaisrahoituksesta ja otetaan ns. päältäottoina.*
 - On käyty keskustelua kaupunki-instrumentin jyvitysmekanismeista.
 - JTF voi vaikuttaa laskentaan. Lopullinen osuus lasketaan ilman JTF:ää.

Vähävaraisten materiaallinen tuki 2 % (ESR) 12,9 milj. €

Tekninen tuki

- 4 % ESR 25,8 milj. €
- 3,5 % EAKR 29,5 milj. €

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

Rahastojen väliset osuudet

- ESR:n suhteellinen osuus kasvaa ja EAKR:n laskee.
 - Rahastojen osuudet Suomen kokonaissaannosta: EAKR 56,6%, ESR 43,4%
 - NSPA-erityismääräraha, komission ehdotus: EAKR 75 %, ESR 25 %
 - Tähän asti NSPA on aina ollut kokonaan EAKR-rahoitusta
- **Perusrahoituksen osalta EAKR 52,5%, ESR 47,5%**

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

Muuta huomioitavaa

- Toimivaltamuutoksia maakuntaliittojen ja ELY-keskusten RR-tehtävissä ei valmistella.
- EURA-tietojärjestelmän hankintapäätös on tehty 25.11.2019. Hinta-arvio: 20 -40 M€.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

Kiitos huomiostanne!

Yhteystiedot:

IP-alueen valmistelu: Päivi Keisanen, paivi.keisanen@pohjois-pohjanmaa.fi, p. 050 431 0605

ELSA-alueen valmistelu: Tiina Huotari, tiina.huotari@uudenmaanliitto.fi, p. 0400 418029

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto